

Nadere toelichting Programmeringsafspraken windenergie

Op 21 mei 2024 hebben wij met u gesproken over ons voorstel in te stemmen met de programmeringsafspraken windenergie die wij samen met de gemeenten Haaksbergen, Hengelo en Hof van Twente en de provincie Overijssel gemaakt hebben voor een maximum van 180 GWh aan windenergie.

Graag geven wij u in aanloop naar uw besluitvorming op 28 mei 2024 nog een paar zaken mee.

Zoals u wellicht heeft kunnen lezen in de pers heeft het College van GS op 21 mei 2024 al een besluit genomen over de verdeling van de windcapaciteit over de provincie. Daarbij is uitgegaan dat de gemeente Borne vasthoudt aan de programmeringsafspraken zoals wij die in principe met de provincie hebben gemaakt. Verder heeft GS op 21 mei besloten de restcapaciteit, die niet in afspraken is vastgelegd, evenredig toe te delen aan die gemeenten die geen programmeringsafspraken hebben gemaakt. <https://www.overijssel.nl/nieuws/meer-duidelijkheid-over-windturbines-in-overijssel/>

Wij vinden het zeer spijtig dat de provincie haar besluitvorming niet heeft uitgesteld tot na de formele instemming van uw raad (en overigens ook van de raad van de gemeente Hof van Twente). Wij hebben hierover een duidelijk signaal aan de provincie afgegeven.

De keuze blijft aan uw raad om al dan niet in te stemmen. Tegen het licht van de besluitvorming door GS schetsen we nogmaals de consequenties van uw keuze.

Instemmen betekent:

- Geen windturbines op Borne's grondgebied
- Mogelijk wel bij omliggende gemeenten. Daarvoor zijn en worden planologische procedures door de provincie opgestart, ongeacht onze instemming.
- Kanttekening is: Mochten we als gemeenten zienswijzen willen indienen of bezwaar willen maken, dan zouden onze partners in de programmeringsafspraken ons dit kunnen tegenwerpen. Het staat overigens iedereen vrij om zienswijzen en bezwaren in te dienen bij de provincie als bevoegd gezag.

Niet instemmen betekent:

- Mogelijk wel windturbines bij omliggende gemeenten. Daarvoor zijn en worden planologische procedures door de provincie opgestart, ongeacht onze instemming. Daar verandert niets aan.
- **We krijgen er wel een extra risico bij.** Borne wordt toegevoegd aan het REST gebied en dat opent de mogelijkheid om alsnog windturbines op Borne's grondgebied te krijgen. De provincie heeft inmiddels besloten om de restcapaciteit evenredig toe te delen aan de gemeenten die geen programmeringsafspraken hebben gemaakt. Borne zou dan alsnog een deel restcapaciteit toebedeeld krijgen. De provincie moet dan aanvragen voor windturbines op Borne's grondgebied tot het maximum van de aan Borne toe te bedelen restcapaciteit in behandeling nemen.

Wat is dan dat REST gebied:

In het REST gebied wordt het verschil tussen de totaalopgave van de provincie en de capaciteit die is vastgelegd in de programmeringsafspraken geplaatst. De provincie heeft deze restcapaciteit (conform besluitvorming GS 21 mei 2024 240 GWh) evenredig verdeeld over de gemeenten die geen programmeringsafspraken hebben gemaakt.

Het REST gebied bestaat op dit moment uit Wierden, Enschede, Oldenzaal en Dinkelland.

Conclusie: We kunnen de planologische procedures voor windturbines bij Hof van Twente, Hengelo en Haaksbergen niet voorkomen,.. Of we instemmen met de programmeringsafspraken of niet.

Wel kunnen we er nu wel voor zorgen dat er geen windturbines op het grondgebied van gemeente Borne (inclusief Hertme en Zenderen) komen. Dat kan alleen als u instemt met deze programmeringsafspraken

Dat is dan ook de reden dat wij u als raad voorstellen om in te stemmen met de programmeringsafspraken.

Vragen uit de fracties n.a.v. het agendapunt 5 Politiek Beraad 21 mei 2024: Programmeringsafspraken windenergie

Fractie GB'90:

- Vraag: Bij instemmen met de programmeringsafspraken komen er tot 2030 in principe geen windturbines op Borns grondgebied. Zijn hier uitzonderingen op mogelijk?
Antwoord: Als het deelgebied de maximum capaciteit van 180 GWh gaat realiseren dan zullen er geen windturbines op Borns grondgebied komen. Indien een deel van de capaciteit niet gerealiseerd kan worden zal deze capaciteit opnieuw gealloceerd moeten worden door de provincie binnen het provinciale grondgebied. Omdat Borne hiervan onderdeel uitmaakt zou er in dat geval een mogelijkheid zijn dat potentiële locaties in Borne hiervoor in aanmerking komen.
- Vraag: Indien Borne niet instemt met de programmeringsafspraken, hoe realistisch is het dat windturbines op Borns grondgebied komen?
Antwoord: De Energiepotentiekaart van de provinciale Omgevingseffect Rapportage heeft potentiële locaties in beeld gebracht in Borne voor een paar turbines met een tiphoogte van 200m en 1 windturbine met een tiphoogte van 240m. Of deze windturbines er komen hangt in de eerste plaats af of er initiatiefnemers zijn. En in de tweede plaats van de planologische procedures die voor de aanvragen doorlopen zouden moeten worden.
- Vraag: Kan Borne bij instemming met de programmeringsafspraken nog bezwaar indienen tegen het project "Wind voor Buren"?
Antwoord: Juridisch is het mogelijk om bezwaar in te dienen. Echter kan dit wel rekenen op tegenwerpingen van de partners waarmee Borne de programmeringsafspraken heeft gemaakt.
- Vraag: Is er overleg geweest met Twickel over de programmeringsafspraken?
Antwoord: Nee. De programmeringsafspraken zijn een private overeenstemming tussen provincie en gemeente. In de planologische procedure die voor concrete aanvragen gestart is door de provincie zal Twickel als belanghebbende betrokken worden in het participatietraject.

Fractie Borne-Nu:

- Vraag: Welke communicatieve stappen zijn er in het proces van de programmeringsafspraken gezet richting inwoners?
Antwoord: Geen. De programmeringsafspraken betreffen een private overeenkomst tussen provincie en gemeenten. In de planologische procedures die voor concrete aanvragen doorlopen worden door de provincie, zullen omgevingsprocessen georganiseerd worden waarbij belanghebbenden betrokken worden.
- Vraag: Is het college op de hoogte dat windturbines geluid, slagschaduw en knipperende lichten produceren die leiden tot gezondheidsproblemen voor mens en dier. En dat verder sprake is van Bisfenol A, fijnstof en laagfrequent geluid die gezondheidsproblemen veroorzaken welke niet meegenomen worden in de MER?
Antwoord: De provincie is bevoegd gezag in de te doorlopen planologische procedure. De provincie zal een MER onderzoek uitzetten. Daarbij zal de provincie aan de voorkant ruimte bieden om in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau aandachtspunten mee te nemen die de omgeving onderzocht wil hebben.

- Vraag: In het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet staat dat windmolens zoveel mogelijk op zee, in plaats van op land moeten komen. Lopen we met deze programmeringsafspraken dan niet op de zaken vooruit?
Antwoord: De effecten van het hoofdlijnenakkoord zijn nog niet bekend. En met de programmeringsafspraken wordt alleen besloten waar er potentie is en hoeveel. Er is nog geen sprake van vergunning verstrekking.
- Vraag: Hoe realistisch zijn de theoretische zoekgebieden in de gemeente Borne omdat er nieuwe concept afstands- en geluidsnormen komen?
Antwoord: De Omgevingseffect Rapportage is opgesteld op basis van de nieuwe landelijke ontwerp afstands- en geluidnormen.
- Vraag: Wordt in het raadsvoorstel het risico niet te zwaar aangezet dat als Borne niet instemt er een kans is dat op Borns grondgebied 6 windturbines met een tiphoogte van 200m en 1 windturbine met een tiphoogte van 240m kunnen komen?
Antwoord: De Energiepotentiekaart van de provinciale Omgevingseffect Rapportage heeft potentiële locaties in beeld gebracht in Borne voor een paar turbines met een tiphoogte van 200m en 1 windturbine met een tiphoogte van 240m. De mogelijkheid voor 6 windturbines lijkt wat te zwaar, maar 3 of 4 windturbines op een clusterlocatie nabij Elhorst Vloedbelt lijken mogelijk. Of deze windturbines er komen hangt in de eerste plaats af of er initiatiefnemers zijn. En in de tweede plaats van de planologische procedures die voor de aanvragen doorlopen zouden moeten worden.
- Vraag: Wat gebeurt er als de gemeenteraad niet instemt met het voorstel?
Antwoord: Als de raad besluit niet in te stemmen met de programmeringsafspraken heeft dat geen effect op de programmering voor de andere gemeenten in het deelgebied. De planologische procedure die voor Wind voor Buren gestart is gaat door, de planologische procedure voor 2 windturbines in Hengelo zal gestart worden en de planologische procedure voor 5 windturbines in Haaksbergen die gestart is gaat door. De gemeente Borne wordt in dat geval toegevoegd aan het zogenaamde "Rest-gebied". Dit zijn alle gemeenten in de provincie die geen programmeringsafspraken hebben gemaakt. Zij moeten met elkaar de capaciteit realiseren die het verschil vormt tussen de provinciale totaalopgave voor windenergie (2000 GWh) en de capaciteit die middels afspraken gerealiseerd gaat worden. Inmiddels heeft de provincie besloten dat verschil evenredig toe te delen aan de gemeenten die geen programmeringsafspraken hebben gemaakt. Mocht Borne niet instemmen dan is het de verwachting dat Borne alsnog ook een deel van de te realiseren restcapaciteit toebedeeld krijgt.
- Vraag: Waarom is in het raadsvoorstel voor de programmeringsafspraken windenergie geen rekening gehouden met Wind voor Buren?
Antwoord: De programmeringsafspraken en de vergunningprocedure voor Wind voor Buren zijn twee verschillende zaken. De programmeringsafspraken zijn slechts een methode om, middels het vastleggen van een maximum capaciteit in gebieden, te borgen dat er een beheersbare ontwikkeling van windenergie gaat ontstaan. Omdat er met deze afspraken een grondslag ontstaat om vergunningaanvragen te weigeren die het maximum te boven gaan. De vergunningprocedure is bedoeld om de concrete aanvraag te toetsen aan alle ruimtelijke en milieucriteria en voor deze aanvraag een participatietraject met inwoners en andere belanghebbenden te doorlopen.
- Vraag: op basis van informatie van Tennet zouden er helemaal geen windturbines bij Wind voor Buren kunnen komen omdat deze zich niet verdragen met de veiligheidseisen die Tennet aan haar netwerk stelt. Is het college hiervan op de hoogte?

Antwoord: Het college was hiervan niet op de hoogte. Op basis van inmiddels verkregen inzichten maakt het college op dat er weliswaar sprake is van conflicterende belangen maar dat deze veiligheidseisen de vestiging van windturbines ter plaatse niet uitsluiten. In de planologische procedure - waarvoor de provincie het bevoegd gezag is - zal dit zeker aandacht krijgen.

Fractie Lokaal BHZ:

- Vraag: Eén van de insprekers duidde op fouten in stukken. Gevraagd wordt of dit zo is en zo ja dat deze fouten gecorrigeerd kunnen worden vóór besluitvorming in de raad van 28 mei 2024

Antwoord: De inspreker duidde op vermeende fouten in de provinciale stukken. Een eventuele correctie daarvan valt onder de verantwoordelijkheid van de provincie.

- Vraag: Wat is de werkelijke afstandsnorm die voor windturbines gehanteerd worden?

Antwoord: Op basis van de ontwerp landelijke afstandsnormen zoals uitgewerkt in de planMER Windturbinebepalingen Leefomgeving wordt een afstandsnorm van 2x de tiphoogte gehanteerd.

- Vraag: Indien sprake is van zorgwekkende stoffen in de materialen van de windturbines in hoeverre kunnen de gemeente en de provincie de veiligheid en de gezondheid van de inwoners borgen?

Antwoord: De provincie is bevoegd gezag. Middels milieu onderzoek die zij bij concrete aanvragen dient uit te zetten zal moeten blijken dat de veiligheid en gezondheid geborgd is.

- Vraag: Is uitstel van besluitvorming over de programmeringsafspraken mogelijk?

Antwoord: Nee, Gedeputeerde Staten moeten het Provinciaal Programma Energiestrategie vaststellen. En daarbij de maximum capaciteit in de onderscheiden deelgebieden hebben toebedeeld. Bij instemmen zal Borne met een bijdrage van 0 GWh participeren in de afspraken voor 180 GWh voor het deelgebied Borne-Haaksbergen-Hengelo-Hof van Twente. Bij niet instemmen zal de provincie Borne moeten indelen bij het "rest-gebied". Inmiddels heeft de provincie besloten om de restcapaciteit evenredig toe te delen aan de gemeenten die geen programmeringsafspraken hebben gemaakt. Het ligt in de verwachting dat Borne ook bij uitstel een deel van deze restcapaciteit toebedeeld krijgt. Of deze restcapaciteit dan in Borne gerealiseerd wordt is afhankelijk van concrete initiatieven en van te doorlopen planologische procedures voor initiatieven.

- Vraag: op basis van informatie van Tennet zouden er helemaal geen windturbines bij Wind voor Buren kunnen komen omdat deze zich niet verdragen met de veiligheidseisen die Tennet aan haar netwerk stelt. Is het college hiervan op de hoogte?

Antwoord: Het college was hiervan niet op de hoogte. Op basis van inmiddels verkregen inzichten maakt het college op dat er weliswaar sprake is van conflicterende belangen maar dat deze veiligheidseisen de vestiging van windturbines ter plaatse niet uitsluiten. In de planologische procedure - waarvoor de provincie het bevoegd gezag is - zal dit zeker aandacht krijgen.

Fractie SP:

- Vraag: Kan de provincie vergunningen verstrekken voor windturbines zolang de nieuwe landelijke normen voor windturbines nog niet vastgesteld zijn?
Antwoord: Ja, zij kan tot de definitieve vaststelling van de nieuwe landelijke normen zelf normen stellen. In de Omgevingseffect Rapportage waarin de potentie voor windturbines in kaart is gebracht, is al gebruik gemaakt van de nieuwe landelijke ontwerp afstandsnormen (2x tiphoogte)
- Vraag: Weegt een bezwaar namens de gemeente zwaarder dan een bezwaar namens een stichting of een particulier
Antwoord: Nee
- Vraag: Wat kan de gemeente bij de provincie of de RES doen om een andere zienswijze op zon- en windenergie te krijgen? En dan specifiek om zon op particuliere daken mee te laten tellen voor de RES opgave?
Antwoord: In RES-Twente verband zijn hier al pogingen toe ondernomen richting het Nationaal Programma RES. HET NP RES is weliswaar akkoord om deze capaciteit mee inzichtelijk te maken maar wil vooralsnog niet dat deze capaciteit meegeteld voor de RES opgaven.

Fractie VVD:

- Vraag: hoe staan de fracties er in om zienswijzen die aan de gemeenteraad gericht zijn via het college te beantwoorden en daarbij ook door te zenden naar de provincie
Antwoord: fracties stemmen in. College pakt dit op.

Fractie PvdA/Groen Links:

- Vraag: Wat is de stand van zaken m.b.t. de voorgestelde pauzeknop voor hoge windturbines totdat de landelijke windturbinebepalingen definitief zijn.
Antwoord: Een motie hiertoe van FvD is in Provinciale Staten verworpen. De provincie hanteert in principe de ontwerp landelijke normen of hanteert maatwerkvoorschriften.

Fractie CDA:

- Vraag: Potentiële locaties in Hengelo kunnen vrijgegeven worden nadat onderzoeksresultaten rond radarverstoring Thales bekend zijn. Wat is het scenario als bepaalde locaties niet door kunnen gaan. Wordt dan toch naar andere locaties in Borne gekeken?
Antwoord: Indien een deel van de capaciteit binnen het deelgebied Borne-Haaksbergen-Hengelo- Hof van Twente niet gerealiseerd kan worden zal deze capaciteit opnieuw gealloceerd moeten worden binnen het provinciale grondgebied. Omdat Borne hiervan onderdeel uitmaakt zou er in dat geval een mogelijkheid zijn dat potentiële locaties in Borne hiervoor in aanmerking komen.
- Vraag: Op welk moment en tot wanneer kunnen zienswijzen en bezwaren vanuit de samenleving tegen windprojecten ingediend worden.
Antwoord: Voor het project Wind voor Buren is de planologische procedure gestart. De provincie neemt het initiatief om hiervoor een omgevingsproces voor in te richten. De

tijdsplanningen voor zienswijzen en bezwaren zullen hierin een plek krijgen en duidelijk gecommuniceerd worden met de samenleving

- Vraag: Is het juist dat als de gemeente Borne niet instemt met de programmeringsafspraken het project “Wind voor Buren” gewoon doorgaat?

Antwoord: Als Borne niet instemt met de programmeringsafspraken dan gaat de planologische procedure voor Wind voor Buren gewoon door. En dat geldt ook voor de procedure die gestart is in Haaksbergen en voor de procedure die nog gestart moet worden voor Hengelo. De enige consequenties voor Borne is dat dan ook het grondgebied van Borne potentieel met aanvragen voor windturbines op haar grondgebied te maken kan krijgen.